

Nordjysk socialaftale 2021-2022

Politisk strategi for det specialiserede social- og specialundervisningsområde

Forord

Nordjysk Socialaftale 2021-2022 sætter retningen for de nordjyske kommuner og regionens samarbejde på det specialiserede social- og specialundervisningsområde. Samarbejdet er særligt nødvendigt, fordi vi kan klare mere, når vi rykker sammen og bruger hinandens viden og erfaringer i stedet for kun at arbejde hver for sig.

Da vi startede med at lave en socialaftale, så gjorde vi det, fordi der var brug for en aftale, der kunne sætte en fælles retning for vores gode samarbejde - lige fra politiske visioner til den konkrete udmøntning. Vi har nu haft tre år med Socialaftalen, og erfaringen er at vi er lykkedes med vores intentioner. Vi har skabt et tættere samarbejde med behandlingspsykiatrien, vi har skabt fokus og viden om beskæftigelsesmuligheder for borgere med en førtidspension eller psykiske udfordringer, og så har vi sat samarbejdet med og omkring borgeren i centrum med henblik på at sikre rammerne for øget egenmestring for den enkelte.

Den nye Socialaftale står ligesom den tidligere på den samlede viden fra brugerorganisationer, fagfolk og politikere. For at sikre en fælles vision for og fokus på vores samarbejde har KKR ønsket en proces, hvor vi samlede dem, som til dagligt arbejder med det specialiserede socialområde – brugerorganisationer, fagfolk og politikere - til drøftelser om, hvad visionen og det primære fokus skulle være for vores samarbejde. Gennem de svære, men gode dialoger har vi fået en socialaftale, der viser, hvordan vi gennem samarbejde, vidensdeling og fælles udvikling kan skabe øget egenmestring og livskvalitet for borgere med et handicap i Nordjylland.

Visionen for Nordjysk Socialaftale 2021-2022 er fortsat at styrke samarbejdet omkring borgerens potentiale for at kunne mestre sit eget liv. Vi har besluttet at holde fast i visionen fra den tidligere aftale. Ikke fordi vi ikke lykkedes med visionen om egenmestring, men fordi vi kontinuerligt skal lykkes med at sikre øget egenmestring. Uanset funktionsevne skal vi have fokus på det borgeren kan, og ikke det borgeren ikke kan, og dermed er øget egenmestring lig med øget livskvalitet. Gennem fokusområderne har vi valgt at lægge et andet snit end i den forrige Socialaftale, men formålet er det samme, nemlig at sikre at alle borgere kan mestre mest muligt i eget liv.

Afslutningsvist vil jeg gerne takke alle brugerorganisationer, fagfolk og politikere for at have bidraget til aftalen. Jeg ved, at vi med Nordjysk Socialaftale sammen vil kunne sætte nødvendigt fokus på konkrete udfordringer, som kræver fælles løsninger. Sammen vil vi løfte vores gode nordjyske samarbejde til et endnu højere niveau.

Arne Boelt, Formand for KKR Nordjylland

August 2020

Indhold

Resumé	Side 1
Vision for det specialiserede socialområde	Side 3
Fokusområde 1: Sammen om en stærk socialpsykiatri	Side 4
Fokusområde 2: Den gode alderdom	Side 5
Fokusområde 3: Effektive og vidensbaserede løsninger	Side 6
Udvikling og koordinering	Side 7
Centrale udmeldinger	Side 8
Det forstærkede samarbejde	side 9
Styring og økonomi	side 10
Bilag	side 11

Resumé

Med Nordjysk Socialaftale 2021-2022 sætter de nordjyske kommuner og regionen fokus på borgerens muligheder og potentiale for i højere grad at kunne mestre sit eget liv. Det udmøntes gennem fokusområderne:

- Fokusområde 1: Sammen om en stærk socialpsykiatri
- Fokusområde 2: Den gode alderdom
- Fokusområde 3: Effektive og vidensbaserede løsninger

Udvikling og koordinering

Med Nordjysk Socialaftale sker der en koordinering af tilbuddene inden for det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Nordjylland, hvor det vurderes, om der er sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel på området. Det opleves overordnet set, at der er sammenhæng mellem kommunernes efterspørgsel og de udbudte tilbud. På den baggrund er der ikke fokusområder i Nordjysk Socialaftale 2021-2022, der direkte adresserer udfordringer ift. udbud og efterspørgsel. Sideløbende med udmøntningen af fokusområderne vil kommunerne og regionen se på en styrkelse af indsatser til unge med selvskadende adfærd.

Med Nordjysk Socialaftale 2021-2022 afrapporteres på tre centrale udmeldinger. De centrale udmeldinger udsendes når Socialstyrelsen er bekymret for udbuddet af tilbud til bestemte målgrupper, som denne gang vedrører: Udviklingshæmmede borgere med dom og behov for afsoning på sikret afdeling, udsatte gravide kvinder med skadeligt rusmiddelbrug og behov for døgnbehandling samt borgere med svær spiseforstyrrelse og behov for højt specialiserede indsatser. Af disse tre målgrupper vurderer de nordjyske kommuner kun, at der er behov for at se på tilbudsviften ift. sikrede afdelinger til udviklingshæmmede borgere med dom, hvor de nordjyske kommuner anbefaler, at der etableres et nyt tilbud i Vestdanmark. Dette vil kræve dialog med de øvrige kommuner i Vestdanmark og øvrige relevante parter som KL og Social- og Indenrigsministeriet.

Styring og økonomi

Nordjysk Socialaftale 2021-2022 lægger rammerne for kapacitets- og prisudviklingen for tilbud omfattet af aftalen. Dette sker gennem Styringsaftalen, hvis primære formål er, at beskrive principperne for finansiering, takstberegning- og betalingsmodeller for kommunale og regionale sociale tilbud i den nordjyske region.

Nordjysk Socialaftales formål

Nordjysk Socialaftale er en politisk aftale, der indgås af de 11 nordjyske kommuner og regionen. Formålet er at sikre udvikling, koordinering og styring af det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Nordjylland. Aftalen skal blandt andet sikre, at regionens borgere altid har adgang til de nødvendige højt specialiserede tilbud og kompetencer i regionen.

Nordjysk Socialaftale udspringer af lov om Social Service og Bekendtgørelserne om rammeaftaler på det sociale område og for lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud. På baggrund heraf har de nordjyske kommuner og regionen udarbejdet nærværende politiske aftale, der skal sætte retningen for det fælleskommunale samarbejde på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Nordjylland i 2021-2022.

Samarbejdet gælder konkret i forhold til de specialiserede tilbud, som er omfattet af Styringsaftalen, hvilket er de tilbud, som benyttes af andre kommuner end driftsherren. Det drejede sig i 2020 om ca. 2.100 dag- og døgnpladser og et budget på 1,81 mia. kr., hvilket svare til ca. 22 % af det samlede antal pladser i Nordjylland.

Men samarbejdet er bredere end blot køb og salg af pladser. Med Nordjysk Socialaftale samarbejder de nordjyske kommuner og regionen også om at udvikle indsatser og tilgange til konkrete målgrupper. Det har udmøntet sig i en overordnet vision samt tre konkrete fokusområder, som kan læses på de efterfølgende sider.

Vision for det specialiserede socialområde

Vision:

"Kommunerne og regionen vil gennem samarbejde og vidensdeling understøtte borgerens mulighed for egenmestring med fokus på borgerens unikke og individuelle behov"

Egenmestring som omdrejningspunkt for samarbejdet

Visionen er den overordnede retningspil for samarbejdet på det specialiserede socialområde i de kommende år, og her er egenmestring valgt som omdrejningspunkt.

Med egenmestring som vision ønsker vi at sætte fokus på, at alle borgere skal have mulighed og redskaber til at kunne mestre så meget af sit eget liv som muligt. Øget egenmestring kan give borgeren øget frihed, livskvalitet og selvbestemmelse. Det er ikke alle, der har de samme forudsætninger, hvorfor udgangspunktet altid skal være den enkelte borgers behov og ressourcer. Dette skal ske i tæt samarbejde med borgeren, så initiativerne ikke er til borgeren men med borgeren.

De nordjyske kommuner og regionen ønsker, at alle mennesker skal have så meget medbestemmelse på eget liv som muligt. Det kræver, at myndighed og driftsherre arbejder målrettet med at inddrage borgeren i eget forløb med henblik på at sikre størst mulig mestring af eget liv. Det er der stort fokus på i de enkelte kommuner og regionen, og der sættes fokus på det i denne Socialaftale, fordi arbejdet kan suppleres via samarbejde.

Visionen udmøntes gennem de valgte fokusområder, og disse er specifikt valgt, fordi det er områder, der fordrer samarbejde.

Fokusområder

For at udmønte visionen om øget egenmestring er der udvalgt tre fokusområder.

Fokusområderne er udvalgt med udgangspunkt i hvilke udfordringer, der i de kommende år kræver et fælles-kommunalt fokus. Kommunerne oplever pt. en vækst i forhold til borgere indenfor socialpsykiatrien og borgere på socialområdet som bliver ældre. Analyser viser endvidere, at disse to målgrupper vil stige endnu mere i de kommende år, og derfor er disse målgrupper valgt som fokusområde 1 og 2.

Det tredje fokusområde sætter skarpt på, hvordan man kan skabe den mest effektive kvalitetsindsats med udgangspunkt i progression og borgerens behov.

Fokusområder i 2021-2022

- Fokusområde 1: Sammen om en stærk socialpsykiatri
- Fokusområde 2: Den gode alderdom
- Fokusområde 3: Effektive og vidensbaserede løsninger

DAS vil stå for den løbende udmøntning af fokusområderne med inddragelse af KKR.

FOKUSOMRÅDE 1: Sammen om en stærk socialpsykiatri

Vision:

De nordjyske kommuner og regionen vil styrke fokus på borgere, der modtager indsatser i socialpsykiatrien, og sikre de bedste muligheder for mestring af eget liv og deltagelse i samfundet.

Der har i løbet af de seneste år været en stigning af borgere, der modtager ydelser indenfor socialpsykiatrien. En analyse fra KL anslår, at 80 % af de nytilkomne borgere, der i perioden 2015-2018 har fået ydelser på socialområdet er borgere med psykiske lidelser¹. Data fra danske regioner viser tilsvarende, at der er en stigning i borgere, der får psykiatriske diagnoser, og særligt en stigning i forhold til børne- og ungepsykiatrien². Denne udvikling ser ikke ud til at ændrer sig, hvorfor vi må forvente, at kurven endnu ikke er toppet.

I Nordjysk Socialaftale 2018-2020 blev der sat fokus på samarbejdet mellem behandlingspsykiatrien og socialpsykiatrien. Dette samarbejde er fundamentalt for, at man på socialområdet kan levere den bedst mulige indsats for borgere med psykiske udfordringer. I forlængelse af dette fokus på det tværsektorielle samarbejde ønskes det med Socialaftalen 2021-2022 at rette fokus indad i den kommunale og regionale socialpsykiatri.

Målgruppen af borgere indenfor socialpsykiatrien er bred og spænder bredt aldersmæssigt og udfordringsmæssigt, og vi har derfor valgt med fokusområdet at sætte skarpt på tre overordnede områder indenfor socialpsykiatrien. Således rettes fokus mod unge med psykiske udfordringer; uvisiterede og midlertidige indsatser; samt kompetenceudvikling i forhold til udbredelse af den recoveryorienterede tilgang.

Initiativer

De nordjyske kommuner og regionen har udpeget følgende initiativer til fokusområde 1:

A. Fælles kompetenceudvikling indenfor recovery

Der afholdes fælles kompetenceudvikling for at sætte fokus på recovery.

B. Unge med psykiske vanskeligheder

Der anlægges fælles fokus på langsigtede indsatser samt forebyggende tiltag

C. Fokus på uvisiterede og midlertidige indsatser

Gennem vidensdeling og metodeudvikling arbejdes med at styrke indsatsen ift. uvisiterede og midlertidige indsatser

FOKUSOMRÅDE 2: Den gode alderdom

Vision:

De nordjyske kommuner og regionen vil gennem videndeling, kompetenceudvikling og tværfagligt samarbejde arbejde for, at ældre borgere med udviklingshæmning kan få en god alderdom.

Antallet af ældre borgere med udviklingshæmning vokser, og den øgede levealder for denne gruppe borgere er en særdeles positiv udvikling. Men i takt med den stigende alder kan borgeren opleve yderligere funktionstab, hvormed behovet for hjælp og vejledning øges.

I en tidlig alder kan borgere med udviklingshæmning for eksempel opleve demens eller udadreagerende adfærd, som kan være svært for borgeren selv, men også dem som skal hjælpe borgeren. Hjælpen til borgeren skal således både kunne håndtere det nedsatte funktionsniveau samt stadig have fokus på egenmestring og den enkeltes ret til selvbestemmelse og til at leve et værdigt liv. Det stiller andre krav til den pædagogfaglige og sundhedsfaglige indsats såvel som for samarbejdet med pårørende og personale.

Med Nordjysk Socialaftale vil kommunerne og regionen arbejde for, at vores tilbud og personale er bedst muligt gearret til relationen og samarbejdet med de ældre udviklingshæmmede borgere, som oplever aldersrelaterede udfordringer. Dertil skal der være et øget fokus på det tværfaglige samarbejde med de områder, som har en særlig kompetence med målgruppen eksempelvis ældre- og sundhedsområdet.

Med vidensdeling, kompetenceudvikling og øget samarbejde på tværs af fagområder vil de nordjyske kommuner og regionen arbejde for at sikre de bedste mulige forhold for at borgere med udviklingshæmning får en god alderdom – også selvom man får demens eller oplever andre udfordringer.

Initiativer

De nordjyske kommuner og regionen har udpeget følgende initiativer til fokusområde 2:

A. Fælles kompetenceudvikling

Fælles redskaber til tidlig opsporing af demens samt flere redskaber til samarbejdet med borgere med udadreagerende adfærd og demens.

B. Fokus på tværfaglige samarbejde

Temadag på tværs af fagområder, hvor kommunerne kan blive inspireret og der kan blive sat ord på samarbejdet med øvrige fagområder, fx ældre- og sundhedsområdet.

C. Indsatser, der matcher borgerens behov

Vidensdeling og inspiration på tværs af kommunerne, herunder input fra forskning og andre dele af landet ift. hvordan vi kan skabe løsninger, der bedre matcher borgerens behov.

FOKUSOMRÅDE 3: Effektive og vidensbaserede løsninger

Vision:

”De nordjyske kommuner og regionen vil sammen vidensdele og videreudvikle metoder, tiltag og redskaber, som kan bruges til at skabe bedre og mere effektive indsatser for og med borgeren”.

Det specialiserede socialområde er under et stort pres. Flere og flere borgere har brug for støtte, og de nordjyske kommuner og regionen må tænke i effektive og vidensbaserede løsninger, så det fortsat er muligt at give den bedst mulige individuelle indsats til hver enkelt borger.

Fokusområde 1 og 2 har fokus på de målgrupper, hvor kommunerne oplever de største kapacitetsstigninger. Det store pres på området kræver, at der tænkes i nye metoder, tilgange og redskaber, og fokusområde 3 vil have fokus på forhold, hvor der er behov for at komme med løsninger ift. forhold, der presser økonomien og muligheden for den gode indsats. Fokusområdet vil have et særligt fokus på, hvordan de rette incitamenter kan skabe indsatser, hvor der i endnu højere grad er fokus på både borgerens behov og progression.

De nordjyske kommuner og regionen har på den baggrund besluttet, at man vil udvikle nye eller forbedre eksisterende metoder, tilgange og redskaber. Den nye viden skal efterfølgende ud og leve ude på de enkelte tilbud, hvor de enkelte kommuner og regionen kan indarbejde de metoder, tilgange eller redskaber, som giver mening netop for deres tilbud.

For at skabe den nye viden vil de nordjyske kommuner og regionen helt konkret lave nogle hurtigarbejdende laboratorier, hvor man samler videnspersoner fra både kommunerne/regionen, men også fra eksterne samarbejdspartnere. Gennem vidensdeling og dialog er målet, at man kan videreudvikle på den viden der findes i forvejen samt skabe nye mulige tilgange til, hvordan man samarbejder med og omkring borgeren.

Laboratorier

De nordjyske kommuner og regionen har udpeget følgende laboratorier:

A. Fra botilbud til egen bolig

Hvordan skabes de rette incitamenter og samarbejde, så borger bliver klar til at flytte i egen bolig?

B. Den gode visitation i samspil med driftsherren

Hvordan kan man skabe de bedst mulige indsatser til borgeren?

C. Unge med autisme

Hvordan giver vi unge med autisme de bedst mulige forhold med mulighed for udvikling uden at de oplever stress og angst?

Deltagere:

- Fagpersoner fra kommunerne og regionen
- Eksterne videnspersoner, fx fra AAU og UCN

Udvikling og koordinering

I Nordjylland er der en fælles forståelse af, at den enkelte kommune ikke nødvendigvis selv er i stand til at drive specialiserede tilbud og varetage samtlige efterspurgte indsatser. Kommunerne samarbejder derfor med hinanden og med regionen om at koordinere og sikre, at de fornødne indsatser er til rådighed for borgerne på tværs af kommunegrænserne. Alt dette formaliseres i Nordjysk Socialaftale, så vi kan sikre, at der til stadighed er de nødvendige tilbud til små målgrupper og målgrupper med komplekse problemer.

Balance mellem udbud og efterspørgsel

Kommunerne og regionen har løbende fokus på, om der er det rigtige udbud af tilbud og indsatser på det specialiserede socialområde.

I forbindelse med udarbejdelse af Nordjysk Socialaftale er der foretaget en afdækning af sammenhængen mellem udbud og efterspørgsel, hvilket har givet anledning til at sætte særligt fokus på tre målgrupper. På baggrund af disse undersøgelser vurderes det, at der overordnet er god sammenhæng mellem efterspørgsel og det samlede udbud af pladser og indsatser på det specialiserede social- og specialundervisningsområde, men at det skal undersøge nærmere, hvilke muligheder, der er for at styrke indsatsen til målgruppen af børn og unge med svært selvskadende adfærd. Jf. boksen til højre for en beskrivelse af de målgrupper, der har været særlig opmærksomhed på.

Lands- og landsdelsdækkende specialundervisningstilbud

I forhold til de lands- og landsdelsdækkende specialundervisningstilbud vurderes det, at der samlet set er sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel. Dog oplever Region Nordjylland udfordringer med efterspørgslen på deres undervisningstilbud til børn- og unge med døvblindhed og høretab, hvorfor der er igangsat initiativer, der kan afhjælpe dette.

Dette sker i regi af KL's koordinationsforum, som følger de lands- og landsdelsdækkende tilbud og har kompetence til at sætte foranstaltninger eller initiativer i værk såfremt der er grund til at være bekymret for bæredygtigheden af nogle af tilbuddene. I den forbindelse udarbejdes årligt en rapport, der belyser belægning og evt. belægningsmæssige udfordringer på de lands- og landsdelsdækkende tilbud (jf. bilag 4 til Nordjysk Socialaftale).

Målgrupper med særligt fokus på

De nordjyske kommuner har i 2020 haft særlig opmærksomhed på om der er det rette udbud af tilbud til målgrupperne:

- Borgere med Prader Willis Syndrom,
- Borgere med udviklingshæmning og dom til afsoning på åbent tilbud, og
- Børn og unge med selvskadende adfærd.

For hver af disse målgrupper er der foretaget selvstændige afdækninger af målgruppernes størrelse og kommunernes behov for justeringer af pladser eller nye indsatser. På baggrund heraf er kommunerne enige om, at undersøge muligheder for styrkelse af indsatsen til unge med selvskadende adfærd.

For de to andre målgrupper vurderes det, at der ikke for nuværende er grund til at justere på udbuddet. De nordjyske kommuner vil administrativt have en løbende opmærksomhed på, om der sker ændringer i udbud og efterspørgsel vedr. disse målgrupper.

Centrale udmeldinger

Der er i 2019 og 2020 udsendt centrale udmeldinger for de tre nedenstående målgrupper. De nordjyske kommuner og Region Nordjylland har sammen udarbejdet afrapporteringer herfor, som skal behandles sammen med Nordjysk Socialaftale.

Borgere med udviklingshæmning og dom

Denne Centrale Udmelding sætter skarpt på udbuddet af tilbud til borgere med udviklingshæmning og dom, som har behov for ophold på sikret afdeling. Der er i Danmark 1 sikret afdeling til målgruppen, som ligger på Kofoedsminde på Lolland. Grundet overbelægning på og afstand til Kofoedsminde vurderer de nordjyske kommuner, at der er behov for en sikret afdeling i Vestdanmark. Etablering af et sådant tilbud kræver landsdækkende koordinering og dialog, og de nordjyske kommuner vil derfor indgå i dialog med de øvrige kommuner i Vestdanmark herom. De nordjyske kommuner og Region Nordjylland anbefaler, at en ny sikret afdeling til borgere med udviklingshæmning og dom etableres i Nordjylland i tilknytning til et af de offentligt drevne tilbud, der leverer ydelser til borgere med udviklingshæmning og dom efter domstype 2 (åben afdeling).

Gravide kvinder med rusmiddelmisbrug

Denne Centrale Udmelding sætter skarpt på udbuddet af tilbud til gravide kvinder med et skadeligt rusmiddelmisbrug og behov for ophold på et døgntilbud. De nordjyske kommuner har ikke kendskab til kvinder i denne specifikke målgruppe i de seneste tre år. På landsplan vurderes det at der er i perioden 2017-2019 har været mellem 3-8 kvinder om året, som kommunerne i Danmark har kendskab til. Det er således vanskeligt at drive et højt specialiseret tilbud til målgruppen på landsplan, men der er identificeret enkelte tilbud på landsplan, som anvendes til målgruppen og som er eller muligvis kan have potentialet til at være højt specialiseret.

Børn, unge og voksne med svære spiseforstyrrelser

Denne Centrale Udmelding sætter skarpt på udbuddet af tilbud og indsatser til børn, unge og voksne med svære spiseforstyrrelser og behov for højt specialiseret social rehabiliterende indsatser. Der blev tidligere udsendt en Central Udmelding på denne målgruppe i 2015, og de nordjyske kommuner meldte den gang, at der var et tilbud i landsdelen, som kunne håndtere målgruppen. Der er siden dengang kommet flere tilbud til, som indgår i den samlede tilbudsstruktur til målgruppen i Nordjylland, og det vurderes derfor, at der i Nordjylland er et tilstrækkeligt udbud af tilbud, der samlet set dækker både matrikelfaste og matrikelløse indsatser til målgruppen.

Hvad er en Central Udmelding?

I forlængelse af evalueringen af kommunalreformen besluttede Folketinget, at etablere en national koordinationsstruktur, som varetages af Socialstyrelsen. Formålet er at forhindre en uhensigtsmæssig afspecialisering af det højt specialiserede social- og specialundervisningsområde.

Socialstyrelsen overvåger udviklingen i målgrupper, tilbud og indsatser samt indsamler og formidler viden om effekt af indsatserne på området. I regi af national koordination kan Socialstyrelsen udsende centrale udmeldinger.

En Central Udmelding udsendes, hvis Socialstyrelsen vurderer, at der er behov for at sætte særligt fokus på en målgruppe for at sikre og videreudvikle udbud af indsatser til målgruppen.

Målgrupperne som overvåges af national koordination er kendetegnet ved at være meget små målgrupper, som kommunerne sjældent ser, og hvor samarbejde og koordinering er særlig vigtigt både på tværs af den

enkelte landsdel og på tværs af landet.

Det forstærkede samarbejde

Det forstærkede samarbejde er en overbygning til det "almindelige" samarbejde i regi af Nordjysk Socialaftale, og beskytter få højt specialiserede og unikke tilbud i regionen. De få tilbud, der er omfattet af det forstærkede samarbejde, er udvalgt fordi det er nogle af de mest specialiserede tilbud i regionen. Eftersom målgrupperne til de mest specialiserede tilbud ofte er små og komplekse, er det nødvendigt at have særligt fokus på bæredygtigheden på disse tilbud for at sikre, at de højt specialiserede kompetencer også fremadrettet er tilgængelige i Nordjylland.

For alle tilbud, der er med i det forstærkede samarbejde, gælder det, at der er:

- Beskyttede konkurrencevilkår.
- En systematisk og forpligtende dialog om både efterspørgsel og udbud.
- En forpligtelse til at indgå i tidlig fælles indsats, hvis der er behov for særlige initiativer eller dialog for at sikre tilbuddenes fortsatte bæredygtighed.

Tilbud under det forstærkede samarbejde udvælges af et ekspertpanel ud fra kriterier, der fokuserer på tilbuddets målgruppe, kompetencer og specialiseringsprofil samt om det er det eneste tilbud af sin slags, der er i landsdelen. Tilbud som er en del af det forstærkede samarbejde er omfattet heraf for en to-årig periode, og denne gang for 2021 og 2022.

Tilbud omfattet af det forstærkede samarbejde

Følgende tilbud er omfattet af det forstærkede samarbejde for 2021-2022:

- **Fagcenter for Autisme og ADHD: Specialbørnehaven Birken**
Målgruppe: Udviklingshæmmede børn og unge med hoveddiagnosen autisme ofte kombineret med særlig kompleks adfærd
  - **Neurocenter Østerskoven**
Målgruppe: Unge og voksne mennesker med moderat, svær til meget svær medfødt og erhvervet hjerneskade
  - **Specialbørnehjemmet Kvisten**
Målgruppe: Børn og unge med betydelig og varig nedsat funktionsniveau som har særligt behov for sygepleje
  - **Institut for Syn og Hørelse**
Målgruppe: Mennesker med nedsat syn og hørelse eller andre kommunikationsproblemer
- For mere information om det forstærkede samarbejde henvises til dette [link](#)

Styring og økonomi

Nordjysk Socialaftale 2021-2022 sætter rammerne for kapacitets- og udgiftsudviklingen for tilbud omfattet af Nordjysk Socialaftale. Dette sker gennem Styringsaftalen, som beskriver de fælles regler og procedure, der gælder for tilbud og indsatser omfattet af Nordjysk Socialaftale (se infoboks i siden).

Principper for samarbejde og styring

Styringsaftalen skal sikre, at tilbuddene omfattet af Nordjysk Socialaftale er økonomieffektive, har gennemsigthed mellem pris og ydelse, samt har de bedste muligheder for udvikling. Dette sikres bl.a. gennem følgende principper:

1. Dialog mellem myndighed og driftsherren
2. Incitament til effektiv drift
3. Taksterne skal være retvisende og omkostningsbaserede
4. Budgetsikkerhed for kommunerne og Regionen
5. Udvikling af tilbuddene

Ny Styringsaftale i 2022

I denne aftaleperiode vil der være to styringsaftaler gældende. En for 2021 og en for 2022. Det skyldes, at KL og Regeringen i Økonomaftalen 2020 har lavet en aftale om øget gennemsigthed i samhandlen mellem kommunerne/regionen, hvilket giver følgende ændringer:

1. Justering af takstmodellen med opdeling af taksten i en basis og ydelsestakst (gældende fra 1/1-2022)
2. Nye regler for indregning af sundhedslovsydelse i taksten (1/1-2022) samt mulighed for mellemkommunal refusion for øvrige sundhedslovsydelse (1/1-2021).
3. Udarbejdelse af standardkontrakt for både børne- og voksenområdet (1/1-2021).

I 2021 vil der blive udarbejdet en ny Styringsaftale, som indarbejder de nye regler.

Styringsaftalen

Styringsaftalen lægger rammerne for økonomi- og kapacitetsudviklingen, herunder:

- Angivelse af, hvilke konkrete tilbud der er omfattet af styringsaftalen.
- Aftaler om takst- og udgiftsudvikling.
- Aftaler om takstmodeller.
- Aftaler om takstberegning.
- Aftaler om oprettelse, lukning og ændring af tilbud og pladser.
- Aftaler om afregning og betaling.
- Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud.

Vigtigste nye regler i Styringsaftalen

- Mulighed for særlige vilkår ved oprettelse af tilbud til særligt udvalgte målgrupper.
- Større gennemsigthed i udvikling af takster og antal pladser.
- Præcisering af definitionen af, hvilke tilbud der er omfattet af Styringsaftalen.

Specifikke aftalevilkår for specialundervisningstilbud

- De specifikke aftalevilkår er ligeledes blevet revideret, så de matcher de aktuelle visitationsprocedure og særlige vilkår.

Bilag

Bilag vedr. udvikling og koordinering

Bilag 1:

Central udmelding – børn, unge og voksne med svære spiseforstyrrelser og behov for højt specialiseret indsats

Bilag 2:

Central udmelding – udviklingshæmmede med dom og behov for ophold på sikret afdeling

Bilag 3:

Central udmelding – gravide kvinder med skadeligt rusmiddelbrug og behov for døgnophold

Bilag 4:

Rapport vedr. de lands- og landsdelsdækkende tilbud

Bilag vedr. styring og økonomi

Bilag 5:

Styringsaftale 2021

Bilag 6:

Specifikke aftalevilkår for specialundervisningstilbud

Bilagene og status på arbejdet kan hentes her: www.nordjysksocialaftale.dk